

EURÓPSKY IMUNIZAČNÝ TÝŽDEŇ - EIW 2018

Prevent Protect Immunize

V dňoch od 23. do 29. apríla 2018 sa bude konať Európsky imunizačný týždeň (EIW) pod záštitou Svetovej zdravotníckej organizácie. Od svojho založenia v roku 2005 sa EIW rozrástol na všeobecne uznávanú akciu.

Cieľom EIW iniciatívy je hlavne:

- udržať záujem verejnosti a politickú podporu očkovania prostredníctvom cielených komunikačných a vzdelávacích aktivít,
- zvýšiť povedomie o význame očkovania,
- zvýšiť pokrytie populácie očkovaním.

Heslo kampane:

„Očkovanie je právo jednotlivca ale súčasne je spoločnou zodpovednosťou“

Očkovanie patrí medzi najefektívnejšie preventívne opatrenia pre jednotlivca ako aj pre spoločnosť, vďaka ktorému môžeme predchádzať vybraným prenosným ochoreniam. Jeho cieľom je čo najúčinnejšie chrániť jedinca, ale aj celú spoločnosť pred infekčnými chorobami. Infekcie vedúce k život ohrozujúcim chorobám a rozsiahlym epidémiám predstavujú riziko nielen pre občanov, ale aj štát. Je teda v záujme jednotlivca, ale aj celej spoločnosti, aby sme boli voči týmto ochoreniam čo najlepšie chránení. Aj preto je očkovanie voči najdôležitejším infekčným ochoreniam na Slovensku zakotvené v zákonoch ako pravidelné povinné očkovanie a je v plnej výške hrazené zo zdravotného poistenia.

Pravidelné povinné očkovanie sa v Slovenskej republike vykonáva podľa aktuálneho očkovacieho kalendára, ktorý je vypracovaný v súlade s § 5 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v súlade s vyhláškou Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v znení vyhlášky MZ SR č. 544/2011 Z.z.

Prečo očkovať

Imunitný systém detí sa stále vyvíja, znamená to, že sú oveľa citlivejšie na rôzne druhy mikroorganizmov, nad ktorými my, dospelí, zvyčajne zvíťazíme. **Vakcíny pomáhajú imunitnému systému dieťaťa chrániť sa proti závažným ochoreniam** tak, že zavedú malé množstvo ochorenia či choroby do jeho tela. Táto malá dávka umožní imunitnému systému dieťaťa naučiť sa, ako s nákazou bojovať, organizmus si vytvorí protilátky a tak sa stáva voči nej imúnny.

Kedy očkovať

Očkovanie detí: Deti sú najviac ohrozené infekciami. Malé dieťa ešte nemá zrelý imunitný systém. Po narodení napriek dojčeniu pomerne rýchlo klesajú materské ochranné protilátky, ktoré môže matka získať a následne odovzdať takisto len v prípade, že konkrétne ochorenie prekonala alebo je proti nemu zaočkovaná. Aj preto sa v rámci povinného očkovania začína s vakcináciou proti niektorým život ohrozujúcim ochoreniam už v prvých mesiacoch života.

Povinné	- záškrt, tetanus, čierny kašeľ, hepatitída typu B, hemofilové invazívne nákazy, detská obrna, pneumokokové infekcie, osýpky, rubeola, mumps
Odporúčané	- rotavírusy, ovčie kiahne, meningokoková meningitída, hepatitída typu A, kliešťová encefalitída, HPV vírusy, chrípka
Na vlastnú žiadosť	- tuberkulóza - toto očkovanie bolo v r. 2012 vyňaté z povinného očkovania a ani nepatrí medzi odporúčané

Očkovanie dospelých - pre očkovanie dospelých existujú dva základné argumenty:

- S vyšším vekom pribúdajú rôzne chronické ochorenia a zároveň klesá imunita. Tiež platí, že ak od očkovania v detstve ubehol určitý čas, hladina protilátok v tele začína klesať. Typickým príkladom je očkovanie proti tetanu, ktoré si vyžaduje preočkovanie každých 10 až 15 rokov.

- Druhým dôležitým argumentom v prospech očkovania dospelých je teda udržiavanie kolektívnej imunity a zabránenie prenosu mikroorganizmov na nechránenú populáciu – novorodencov, dojčatá s odloženým očkovaním, ľudí s chronickými ochoreniami, s narušeným imunitným systémom a podobne.

Očkovanie do zahraničia: Predovšetkým v rozvojových krajinách sú ešte stále pomerne bežné ochorenia, s ktorými sa už u nás nestretávame. Cirkulujú tam vírusy a baktérie, proti ktorým je už u nás vytvorená tzv. kolektívna imunita, napr. tuberkulóza, záškrt, čierny kašeľ, osýpky a podobne. Jediným povinným očkovaním, ktoré vyžadujú niektoré krajiny, je očkovanie proti žltej zimnici a takisto u pútnikov do Mekky je to očkovanie proti meningokokovej meningitíde. Všetky ostatné "cestovateľské očkovania" sú odporúčané.

DOLEŽITÁ JE KOLEKTÍVNA IMUNITA

- Výskyt väčšiny chorôb, ktorým sa dá pomocou očkovania zabrániť, je dnes blízko historického minima.
- Mnohé infekčné ochorenia sa nedokážu šíriť vtedy, keď je dostatočná časť populácie zaočkovaná. Napríklad pri osýpkach funguje tzv. kolektívna imunita vtedy, keď je zaočkovaných 19 z 20 ľudí.
- Kolektívna imunita je dôležitá obzvlášť pre ľudí, ktorí zo zdravotných dôvodov nemôžu byť očkovaní - pred prípadným ochorením ich chráni len zaočkovanosť okolia.

Práve systematické vykonávanie povinného očkovania patri medzi opatrenia, ktoré smerujú k ochrane zdravia verejnosti. Preto sa na očkovanie nemožno pozerat' ako na zdravotný výkon, ktorý je poskytovaný v prospech jednotlivca za účelom ochrany jeho vlastného zdravia ale je potrebné ho vnímať ako opatrenie, ktoré má chrániť ostatne osoby pred ohrozením v dôsledku šírenia infekčných ochorení. Mnoho ľudí v populácii ľahko podľahne rôznym teóriám namierených proti očkovaniu, ktoré nie sú založené na reálnych a racionálnych argumentoch.

Cieľom očkovania je nielen ochrana jednotlivca, ale aj zvýšenie stavu kolektívnej imunity. Znamená to navodenie takého stavu prostredia, v ktorom sa infekcia nemôže šíriť a nemôže sa tak uplatniť. Kolektívna ochrana je dôležitá aj pre národnú bezpečnosť. Voľný pohyb osôb v únii a zvýšená migrácia ovplyvňujú bezpečnosť a zdravie Slovákov.

V úspešnej kolektívnej imunite platí: **„Moje očkovanie je prospešné aj pre iných“**. Je to podobné ako s povinnosťou svietiť v doprave: Svietim počas celého roka na aute nielen preto, aby som videl ja, ale aby aj mňa videli ostatní.